

ESCOLMA CANTIGAS SOCIAIS

Cantiga sociais. Recollidas do pobo
Xesús Alonso Montero
Col. O Moucho 10. Edicións Castrelos.

 Seminario Galán

4

XUNTA
DE GALICIA

Equipos de
Dinamización
da Lingua Galega

Xesús Alonso Montero

Cantiga sociais.

Recollidas do pobo

Edicións Castrelos.

Col. O Moucho 10

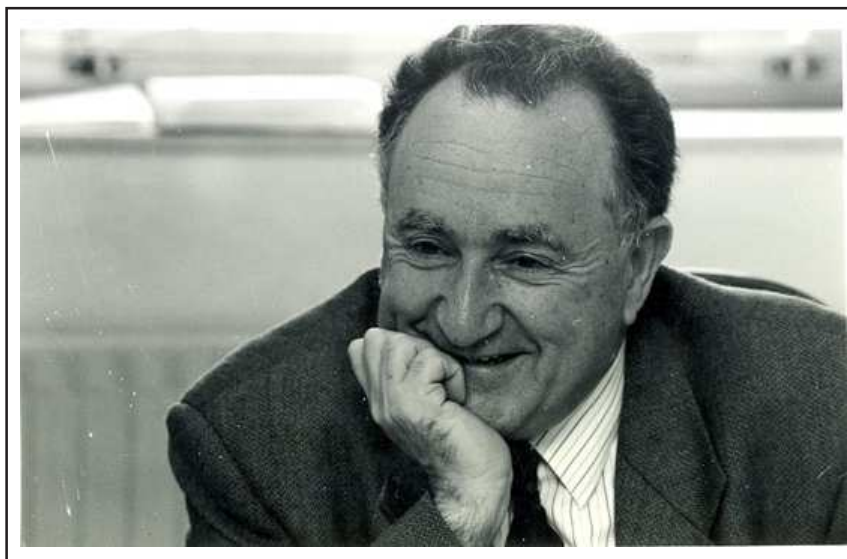

PRESENTACIÓN

Velaquí trescentas oitenta e cinco cantigas sociais. Quérese dicir, pois, que as nosas xentes souberon e quixeron cantar as súas angurias transpersoais, os seus degoiros de xustiza, a súa teima aos poderosos, a súa protesta. Quérese dicir que o pobo tamén cantou, tamén canta, a disconformidade.

Estamos máis afeitos a outra clase de cantos populares: aos cantos de troula, de desdéns, de picardía, de amores de todo xeito etc. Cómpre saber, en troques, que as xentes sufridas non sempre estiveron nos seus cantares alleas á urdime conflitiva do seu existir colectivo.

...

Xesús Alonso Montero, presidente da Real Academia Galega entre os anos 2013 e 2017

I- EMIGRACIÓN

1

Adiós ríos, adiós fontes,
augas de lindo beber,
corredoiras de meus pais,
cando vos volverei ver?

5

Ai, quen puidera voar
para a miña terriña amada,
decía un galeguiño
que estaba alá na Habana.

20

Miña terra, miña terra,
terra onde me eu criei,
miña terra, meus amores,
cando pra ela voltarei?

21

Miña terra, miña terra,
terra donde eu me criei,
terriña que quero tanto,
figueiriña que eu prantei.

23

O meu home veu da Indias
e tróuxome unha navalla
con un letreiro que di:
«Se queres comer, traballa»

II- OS GALEGOS SEGAN TRIGOS ALLEOS (CASTELA)

41

-Castellanos de Castilla,
onde queda meu irmán?
-Queda na Serra Morena
cunha fouciña na man.

44

Do outro lado do río
oín cantar e chorei:
eran os meus amoriños
que ían pra Monterrei.

47

Mañán vou para Castilla,
mañán primeira xornada.
Cando te volverei ver,
miña rosiña encarnada!

49

Maruxa, se vas á sega
escríbeme no camiño;
se non toparas papel,
nas alas dun paxariño.

53

Os ollos que a min me queren
nesta terra non están:
pasaron a Cruz de Ferro
e por Castilla andarán.

IV- SOBRE OS AVOGADOS, OS CACIQUES, OS CREGOS, OS ESCRIBÁNS E OS XUÍCES

41

Coas pixotas de Marín
e os chocos de Redondela
engordan os avogados
que temos en Pontevedra.

70

Este pandeiro que toco
por moito que repenique
non teñas medo que rache
que é de coiro de cacique.

84

Un gato cun escribano
caeron xuntos nun pozo
e como os dous tiñan unllas
rabuñáronse o pescozo.

75

Non hai cousa millor no mundo
que ser criado dun crego:
pan de trigo nos bautizos,
bo viño nos casamentos.

85

Este pandeiro que toco
éche de coiro de xuíz.
Toca, pandeiriño, toca
que ben duro o coiro tes.

IX- COUSAS DE AMOS, DE CRIADOS, DE SEÑORES E DE SEÑORITOS

129

As mozas de Paradela
elas son moi bailadoras,
bailan na punta do pé
como se foran señoras.

132

As señoritas de agora
a moda queren seguir:
gastan cinturón de chapa
como os da Garda Civil.

133

As señoritas de agora
xa non toman chocolate,
que o queren aforrar
pra gastar o miriñaque.

137

Catro cousas quere amo
do criado que o serve:
tarde á cama, erguerse cedo,
comer pouco e non ser triste.

158

Sei cantar e sei bailar
tamén sei pintar o mono.
Son criado de servir,
convénme saber de todo.

X- OS POBRES E AS SÚAS ESTREITURAS

168

A vida que leva o pobre
é como a vida do grilo:
polo día moita fame,
pola noite moito frío.

179

Ao almorzo me dan peras,
ao xantar peras me dan,
á merenda me dan peras
e a cea, peras sen pan.

176

Moito me doe a cabeza,
moito me doe o pescozo,
de mirar para o portelo
a ver se vén o almorzo.

187

Sei tocar e sei bailar,
sei tocar o que quixer;
son filla de padres pobres
e de todo hei menester.

189

Veñan para aquí tres duriños
que nesta casa hai fartura
e nós comemos no ano
moitas veces bica dura.

XIII- A VIDA DOS LABREGOS E MARIÑEIRO

215

Sachadores do meu millo,
sachaime o meu millo ben,
non miredes pro portelo
que a merenda logo vén.

214

O labrador sen arado
fraco labrador che é:
por moito que sache a terra
pouca cosecha ha de ter.

220

A vida do mariñeiro
non ten moito que envexar:
tres días botan na terra
e vintecinco no mar.

236

Os mariñeiros traballan
de noite coa luz da lúa.
Dá gusto velos chegare
pola mañán cedo
cheirando a frescura.

XIV- A VIDA NOUTROS OFICIOS

242

A vida dos arrieiros
é moi mala de levar:
á noite, deitarse tarde,
pola mañá, madrugar.

246

Pobres dos carabineiros
que andan de noite á xiada
namentres pasa a ramboia
camiño de Cortegada.

255

Vale máis un pobre xastre
cunhas cirolas de liño
que un rico carpinteiro
vestido de pano fino.

257

Se me queres escribir
direiche o meu paradeiro:
na minería de Asturias
traballando de mineiro.

258

Vale máis un mineiro,
vestido de minería
que vintecinco xubeiros
vestidos de roupa fina.

XV- O INTERESE, PODER E LIMITACIÓNS DO DIÑEIRO

260

A ladra da túa nai
non me quixo para xenro.
Dixo que eu tiña unha falta
e era a falta de diñeiro.

264

Cando eu tiña diñeiro
chamábanme «meu Pedriño»;
agora que vin a menos
chámanme «Peruleiriño».

268

Cando se emborracha un pobre
todos din: ¡Que borrachón!
Cando se emborracha un rico:
¡Que gracioso está o señor!

269

Canta rula, canta rula,
canta rula naquel soto.
¡Pobriño daquel que espera
o que está nas mans de outro!

276

Eu son o cego de Loiba,
todos me mandan cantar
e non hai un que me diga:
«toma cego, pra fumar»

XIX- EXPRESIÓN HUMORÍSTICA DAS ESTREITURAS DA VIDA

350

Heime casar en Lugo
que é terra de moito pan:
o forno da miña sogra
cría hedras no verán.

352

Miña nai por me casar
prometeume tres ovellas:
unha coxa, outra manca
e outra cega e sen orellas.

345

Pra cando case
xa teño un polo,
xa non ten que dar
miña nai todo.

357

Vinde velo dote
que me deu meu sogro:
unha cabra vella
e un carneiro tolo.

358

Sempre me andas preguntando
se teño moito diñeiro;
teño un cuarto e un ochavo
metidos nun agulleiro.